Zorba-Kurban Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zorba-Kurban Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33618

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zorba-Kurban Ölçe?i, bireylerin okul veya sosyal çevre içerisindeki **zorbal?k** rollerini (zorba, kurban veya zorba/kurban) ve bu rollerin ?iddetini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, S. Demirba?-Bolat taraf?ndan 2010 y?l?nda yap?lan bir Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda Türkçe'ye **uyarlama**s? gerçekle?tirilmi? ve ilkö?retim ö?rencileri üzerinde kullan?lm??t?r. Temel amac?, ö?rencilerin **zorba** ve **kurban** olma durumlar?n?n yayg?nl???n? ve ili?kili faktörlerini akademik bir çerçevede incelemektir.

Bu araç, özellikle geli?imsel psikoloji ve e?itim psikolojisi alanlar?nda, okul temelli müdahale programlar?n?n planlanmas? ve zorbal?kla mücadele stratejilerinin etkinli?inin ölçülmesi için kritik veriler sa?lamaktad?r. Ölçe?in **uyarlama** çal??mas?, orijinal formun psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne uygunlu?unu test etmeyi amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Zorbal?k, Kurban, Zorba-Kurban, Okul Zorbal???, ?lkö?retim, Psikometrik Araç, Sosyal Çat??ma.

Yazarlar

Demirba?-Bolat, S. (Uyarlayan).

Amaç

Zorba-Kurban Ölçe?i'nin temel amac?, ilkö?retim ça??ndaki ö?rencilerin akranlar? aras?nda sergiledi?i zorbal?k davran??lar?n?n s?kl???n? ve türlerini, ayn? zamanda ö?rencilerin bu davran??lara maruz kalma (**kurban** olma) düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçüm, okul ortam?ndaki sosyal dinamikleri ve risk alt?ndaki ö?renci gruplar?n? belirlemeye yard?mc? olur.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve e?itimcilere, bireysel ve çevresel risk faktörlerini de?erlendirme imkan? sunarak, zorbal??? önleme ve müdahale etme çabalar?na bilimsel bir temel sa?lamaktad?r. Ölçek, zorbal?k ve ma?duriyetin farkl? alt boyutlar?n? inceleyerek, bu davran??lar?n alt?nda yatan psikososyal mekanizmalar?n anla??lmas?na katk?da bulunur.

Yap?

Ölçek, genellikle iki ana psikolojik yap?y? ölçmektedir: **Zorbal?k** (Bullying) ve **Kurban** Olma (Victimization). **Zorbal?k**, kas?tl?, tekrarlay?c? ve güç dengesizli?i içeren sald?rgan davran??lar? ifade ederken; **Kurban** Olma, bu tür davran??lara hedef olma durumunu tan?mlar. Ölçek,

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle hem fiziksel hem de sözel, sosyal veya ili?kisel zorbal?k türlerini kapsayan maddeler içerir.

Bu yap?, ö?rencilerin sosyal rollerini ve akran ili?kilerindeki konumlar?n? belirlemeye odaklan?r. **Psikometrik** olarak, ölçe?in maddeleri, ö?rencilerin kendilerini zorba, kurban veya zorba/kurban (proaktif ve reaktif zorbal?k sergileyen) olarak tan?mlamalar?na olanak tan?yan frekans temelli cevap formatlar?na sahiptir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Demirba?-Bolat'?n (2010) tez çal??mas?nda detayl? olarak sunulmu?tur. Bir **uyarlama** çal??mas? olmas? nedeniyle, orijinal ölçe?in yap?sal geçerli?inin Türk örnekleminde korunup korunmad??? incelenmi?tir.

Genellikle, bu tür adaptasyon çal??malar?nda yap? geçerli?i (faktör analizi yoluyla) ve ölçüt geçerli?i (örne?in, ö?retmen de?erlendirmeleri veya di?er zorbal?k ölçekleri ile korelasyon) yöntemleri kullan?larak ölçe?in amaçlanan yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ü teyit edilmeye çal???l?r. Ancak, kaynakta bu geçerlik de?erlerine ili?kin özet bilgi bulunmamaktad?r; detaylar tezin tamam?nda yer almaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri de adaptasyon çal??mas?n?n önemli bir parças?d?r. **Güvenirlik**, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. Demirba?-Bolat (2010) çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemel test-tekrar test güvenirli?ini hesaplam?? olmal?d?r.

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Bu tür ölçeklerde Cronbach Alfa de?erinin genellikle 0.70 ve üzerinde olmas? beklenir. Güvenirlik de?erlerinin ayr?nt?lar?, tezin metodoloji bölümünde mevcuttur.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?n?n kritik a?amas?, ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamakt?r. Demirba?-Bolat (2010), büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullanarak ölçe?in orijinal yap?s?n?n (genellikle ayr? Zorba ve Kurban faktörleri) Türk ö?rencileri popülasyonunda da geçerli olup olmad???n? ara?t?rm??t?r.

Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi psikolojik boyuta yüklendi?ini gösterir ve ölçe?in kuramsal yap?s?n?n ampirik verilerle desteklenip desteklenmedi?ini ortaya koyar. Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in nihai formunun ve puanlama yap?s?n?n temelini olu?turur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Psikometrik Ölçek Uyarlamas? (Kendini De?erlendirme)

Format: Derecelendirme (Kaynakta belirtilmemi? olup, zorbal?k ölçeklerinde s?kl?kla Likert tipi veya frekans temelli derecelendirme kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama Dili)

Population Group: ?lkö?retim ö?rencileri

Age Group: Genellikle 10-12 ya? aral??? (6. S?n?f ö?rencileri odakl?)

Population Details: Demirba?-Bolat'?n çal??mas?, Gaziosmanpa?a Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulan Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda, Tokat ilindeki ilkö?retim 6. s?n?f ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Grup uygulamas?, ka??t-kalem testi.

Anahtar Kelimeler

Akran ?li?kileri, Okul ?klimi, Sosyal Psikoloji, Zorbal?k Davran???, Ma?duriyet, Ölçek Geli?tirme, Adaptasyon.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Tezde belirtilmemi?tir)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Demirba?-Bolat, S., Gaziosmanpa?a Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2010 Tezine göre)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçe'ye **uyarlama**s? 2010 y?l?nda tamamlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, tezin yazar? ve dan??man? ile ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Akademik ara?t?rmalar için Yüksek Lisans Tezi içerisindeki araçlar?n kullan?m? genellikle referans gösterilmek suretiyle mümkündür. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n izni gereklidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Demirba?-Bolat, S. (2010). ?lkö?retim 6. s?n?f ö?rencilerinin en üst düzeyde e?itim görmesi ve zorban?n **kurban** olma durumlar?n?n durumunun incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Gaziosmanpa?a Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Tez, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r: tez.yok.gov.tr

Zorba-Kurban Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Zorba-Kurban Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sunulmam??t?r. Maddeler ve derecelendirme sistemi, Demirba?-Bolat (2010) taraf?ndan haz?rlanan Yüksek Lisans Tezi'nin ekler bölümünde veya metodoloji k?sm?nda yer almaktad?r.

Ara?t?rmac?lar, ölçek maddelerine eri?mek için yukar?da belirtilen tez referans?n? kullanmal?d?r. Ölçek, muhtemelen zorbal?k davran??lar?n? (örne?in, "Ba?kalar?na vururum, iterim") ve kurban olma durumlar?n? (örne?in, "Bana s?k s?k vurulur veya itilir") ölçen ayr? alt boyutlara ayr?lm?? maddelerden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM